

RAZREDNA BORBA.

T. Cvetkov: Tendencije modernoga militarizma.

Svi bajoneti počinju dobivati razum.

Michel Chvalier.

Postanak privatnoga vlasništva pocijepao je društvo na dvije oprečne klase: posjedujuću i neposjedujuću. Posjedujuća klasa gospodari svime, što joj omogućuje u nekoj epohi sprovođiti najprijetniji i najlagodniji život. To njeno stanje nalaze joj težnju, da sadašnji svoj položaj sačuva od promjene, ili da ga promijeni u smislu uveličanja životnih pogodnosti, a da ne zasegne u samu njegovu bit. Na taj način želi ona da očuva sadašnjost, u kojoj vidi jedini ideal društvene sreće i savršenstva. Odatle proizlazi njen konzervativizam.

No u toj svojoj želji nije ona posve slobodna. Ona je prisiljena, da ju ograničuju životne nužde neposjedujuće klase, koja isto tako traži, da zadovoljava svoje prirodne i kulturne potrebe.

U toj oprečnosti među klasama leži zalog i mogućnost ljudskoga napretka.

Privatno je vlasništvo stvorilo ujedno i organe, koji se imaju brinuti za njegovu zaštitu t. j. državu sa svim njenim atributima.

Država je organizacija za obranu interesa i prava vladajuće klase, ili drugim riječima, ona je ostvarenje i forma društvenih sila.

Država je uvijek vjerna straža one klase, koja ima u svojim rukama materijalno bogatstvo, srestva za proizvodnju i cirkulaciju. Prema tome ona je po prirodi svojoj tlačitelj i tiran neposjedujućih klasa i slojeva.

Bezbrojna su srestva, kojima država brani nepristupnost posjedujućih razreda, svemoguće su i najrazličitije forme, pod kojima guši podređene klase, besprimjerne su i neizmjerne lukavštine, kojima se služi protiv svojih neprijatelja. Na jednoj se strani zabluda prepliće sa zlobom, mržnja grli s odvratnošću, a na drugoj strani strah i tiranizam nemilosrdno se upuštaju u aktivnost, pritištu i uništavaju svaki otpor, svaki protest i težnju za istinom i pravdom, za jednakosti i srećom.

Klerikalizam pod zaštitom svih uredaba i zakona tu podmuklo i perfidno, tamo otvoreno i bezobrazno pije krv nezaštićenih, otimlje hljeb gladnima, oduzima odijelo golima, pravi najveće štete kulturi, zabluduje umove, oskvrnjuje svaki poriv i polet za nečim idealnim i lijepim, prinosi kao žrtvu izmišljenim fantastičkim bogovima duševnu bistrinu i svjetlost radnoga naroda, zaglupljuje ga i čini fantastičnim i besvjesnim oruđem za podržavanje ljudskoga ropstva.

Policijska i sudovska službe najrevnije despotizmu, političkoj i državnoj korupciji. Kaznionice, zatvori i bastilje napunjuju se sa "zločincima" t. j. gladnima, koji su iskali da jedu, bolesnima, koji su čeznuli za zdravljem, robovima, koji su se borili za slobodu, nezalicama, koji su žedali za naukom, poštenjacima, koji nisu sakrivali istinu pred besramnim očima tlačitelja, genijima, koji pljuju na današnji poredak. Špijunaza dignuta je na stupanj

više državne institucije. Škole i svi prosvjetni zavodi ognjišta su zagluplivanja, cijelog sustava laži, kojima je namijenjena zadaća, da zadahnu mladež zadovoljstvom sa sadašnjosti. Eksploatacija radnika nadmašila je granicu ljudskoga shvaćanja. Popovi, učitelji, advokati, profesori, novinari, uzgojitelji, činovnici, državnici, pjesnici, spisatelji i svi, koji imaju korist od države, zajednički, svaki na svoj način, tajno ili javno, svjesno ili nesvjesno stavljaju se u službu mračnjaštva i reakcije, isisavaju narodne sokove i taru zadovoljno ruke nad uspjesima, što ih postigoše u svom nepoštenju za interes razvratnih upravnika, silnika i čijeje gospodujuće klase.

*

No ma kako da su mnogobrojna i uspješna sva spomenuta srestva, ona bi bila ipak nedostatna za podržavanje savremenog uređenja, kad nebi postojala oružana državna sila, najbarbarskija institucija na svijetu, vječni dušmanin liberalizma, humaniteta i demokracije, poznate pod zloglasnim imenom militarizma.

Militarizam je nerazdruživi pratioc privatnog vlasništva i njegov napredak strogo uvjetuju zakoni društvenoga razvoja, širina i obujam proizvodnih i prometnih sfera.

Kapitalistička proizvodnja je najsavršeniji oblik u razvojnog procesu privatnoga vlasništva. Kapitalizam je uništio stare feudalne i kmetovske odnose, te na njihovo mjesto postavio "slobodno" moderno ropstvo, najamni rad. Pomocu mašine, usavršene usljed novih primjesa pare, elektriciteta i drugih prirodnih sila, uvećao je on do tolikog stupnja intenzivnosti proizvodnje i nagomilao tako ogromna bogatstva, kakova ne poznaje nijedna historička epoha. On je prepunio nutarnja tržišta, preskočio državne granice, postao internacionalnim i gdje god bi se javio, rušio bi ostatke patriarhalnih proizvodnih forma, a istodobno i primitivne tradicije, rutinu i načela konzervativizma, koja su bila svojstvena starom predkapitalističkom društvu. On umnožava gradsko pučanstvo na račun seoskega, koje se držalo jedino usljed sitnog privatnog vlasništva, proletarizuje ga, jer je nemoćno, da izdrži ubitačnu konkurenciju velikih poduzeća, veže grad sa selom, ostavlja bez životnih srestava bezbroj malih vlasnika i obrtnika, koji su prinudeni, da se prehrane prodavanjem svoje radne snage velikim poslodavcima i tvorničarima.

Konkurencija među kapitalistima hrli bijesno, bez računa i promišljanja, jer drugačije nije moguće, stvara silne količine robe, poplavljuje sva tržišta, i jer je ponuda daleko nerazmjerna s tražnjom, nastaje trenutačni krah kapitalizma ili stagnacija u proizvodnji, koja se izražava u periodičkim ekonomskim krizama. Proizvodnja i trgovina zapinje, hiljade i milijoni radništva ostaju bez rada, glad hara i pustoši strašnom brzinom i nezadovoljstvo odozdo odmah se pojavljuje u najrazličitijim formama: u kradi, ubojstvima, samoubojstvu, prostituciji, bunama itd.

To je ahilova peta današnje proizvodnje, to je faktor, koji stvara anarhiju i disharmoniju u društvu,

koji svjedoči, da savremeni poređak pati na golemim i smrtonosnim bolestima.

Eto kakve ekonomske i proizvodne tendence opredjeljuju danas porast militarizma sa svim njegovim groznim posljedicama za radno pučanstvo.

Razmjeri militarizma zauzimalju danas zastrašni karakter. On se uvećava neobičnom brzinom i ugrožava mir u cijeloj Evropi, u cijelom civilizovanom svijetu.

Ma koliko da se koči buržoazija, ta vlasnica svjetskog bogatstva, sa svojom "miroljubivošću" i "slobodnošću", nitko ne treba da se zavarava blagim namjerama i lijepim riječima poznavajući dobro njenu neiskrenu i podlu ćud.

Prije nekoliko godina je neki grupi i bezobrazni tiranin vlastodržac, podastro evropskim vevlastima licumjerni predlog za razoružanje vojske. Napokon se njegovo "veliko" i "milostivo" srce izmutilo gledajući silnu nesreću, koju nosi sebi vojni sustav. I što vidjemo? Cijela evropska diplomacija zmijski se smijala, popovi i svi mantijaši, licumjerci, pjevali su slavospjeve, služili miše zahvalnice na šast, "velikome dobrotvoru". Svjetina i buržoaska štampa natjecala se, da za masne nagrade ističu i veličaju dobrotu, zasluge i prevelike milosti "božjeg pomazanika", a on je silno uvećavao svoju vojSKU i paklenski se radovao.

Tu činjenicu ne trebaju nikada da zaborave radni i patnički slojevi. Totitranj e s njihovom strpljivošću, ta nečuvena drskost, da se tako zločinački i besprimjerno izrugava, treba da ih uvijek drži na oprezu, da im dobro otvori oči, nebi li jasno prepoznali tlačitelje, obučene u miroljubivom ruhu.

Sve lige mira, haške konferencije, društva za međunarodno bratstvo, kojima inicijativa dolazi i izlazi iz vladajućih i upravnih krugova, upravljena su prema jednom jednom cilju: da sprečavaju razvoj razredne radničke svijesti, i od časa do časa umire probudenu zločinačku savjest.

Kao u svim vremenima, tako je i danas militarizam najveće svjetsko zlo, najgrozniji bič za čovječanstvo. U mirno doba iscrpljuje on posljednje sokove narodnoga organizma, rastavlja na nekoliko godina sina od roditelja, brata od se stre, jedinu materijalnu potporu siromašnih obitelji. Bezbrojni milijoni, koje je krvavo stekao radni narod, zgrću se u državnim blagajnama, odakle teku u džepove raznih ministara, časnika i drugih državnih nametnika, mešetara, nezasičnih trgovaca, koji dostavljaju barut, puške, topove i drugu vojnu opremu. Tako se pune bezdane

*- Neznam, gdje sam vidio sliku, koja prikazuje jednu sjednicu haške mirovne konferencije. Vapi je napisano, da je ulaz strogo zabranjen, a unutra diplomati gorljivo raspravljaju pitanja, važna i sudbonosna za evropski mir. Dolazi andeo na vrata i hoće da ude. "Tko si ti", pitaju ga strogo i namršteno? "Ja sam andeo mira," odgovori on. "Ne vidiš li, da je stranim licima pristup zabranjen," odvrću mu istim surovim i oficijelnim tonom. I on se udaljuje...

blagajne bogate kapitalističke buržoazije.

Čitave legije sila u cvijetu svoje mladosti, u najvećoj fazi umnog i moralnog razvoja, otimlju se zločinački od svoga posla u ime nekakvih glupih i nepravednih zakona, a da se ni ne traži njihovo pristajanje, da se ni ne pita njihove rodake i prijatelje. Navuku im smiješno i lakrdijaško odijelo, zatvaraju ih u kasarnama kao najzadnje ljudske izrode, troše tamo neproaktivno narodno blago i uče pod upravom i nadzorom svojih častnika odvratni i sramotni zanat ubojica.

Za tu ružnu svrhu izmišljeno je obilje srestava, koja se prakticiraju najbarbarskijim i najbrutalnijim načinom.

Prije svega vojnici prisizuju na križ, evanđelje i boga "dobra i pravde", da će biti vjerni sluge "kraja i otačbine" t. j. da će braniti nepokolebivo interese dinastija i tiranizma, cijeli današnji poredak sa svim njegovim bezočnim mučenjem apsurdima i nepravdama.

Koliko samovolje i zlorababa s tom razvikanom domovinom! Koliko zločina i ubijstva pod njenom firmom, koliko krvoprolića, grabeža i potlačivanja! A u istinu, što je ta domovina, ako ne pusta fraza, apstrakcija, za radnika, seljaka, malobrotnika i za sve, koji žive od danas do sutra, koje gnjete bijeda i siromaštvo, koje ispijaju bolesti, koji nose sve državne terete i tegobe, koji stvaraju sve blago vladajućih klasa, pa su prinudeni, da ga još i zaštićuju kao vojnici od svojih vlastitih napadaja i posizanja, i da se međusobno istrebljuju kao divlje zvijeri, koje nemaju noka-kvih zajedničkih interesa!?

Po'ožaj, kritičan za radničke slojeve i smiješan, kad ne bi bio toliko žalostan i strašan.

Domovinu ima samo buržoazija, kapitalisti i sve one izjelice, koji žive od radničkog rada i imaju dobro zajamčenu svoju parasitsku egzistenciju. A radnik — bio on vojnici ili običan čovjek — prestaje imati domovinu tamo, gdje njegov život postaje nesnosnim, gdje se do krajnjih granica, do iznemoglosti, do posljednjih sila izrabljuje njegovu radnu snagu, gdje se gazi njegova svijest, gdje nasilno dolazi u sukob sa samim sobom, gdje se ironizira njegovo uvjerenje, gdje se kažnjava kao zločinac, kada traži hljeba i zraka, gdje se ubija, kada zahtjeva, da živi. A gdje se radnik ne nalazi u takvom položaju? U svim državama i domovinama njegova je sudbina jednaka. Njegova je domovina u budućnosti. On ima istom da stvori domovinu za sebe i za svoje supatnike.

No ne pita država, što je i tko je radnik, ima li ili nema li od nje ga koristi. On je dužan pokoriti se i vršiti sve, što mu se zapovijeda bilo mu prijatno ili neprijatno, ugodno ili odvratno.

Zato vlada u kasarnama surova i bezbožna disciplina! Koga bajke ne opamećuju, toga će željezo sigurno pobijediti.

Vojnici su izolirani od svijeta, vanjski utisci do njih rijetko dopiru i po tajnim putevima. Svaka pojava samostalnosti smjesta se ugušuje. Najmanji prigovor protiv besmislenih uredaba kažnjava se najstrože i najbezobzirnije. Neispunjavanje kakvegod hirovite za-